

ПОСТАНОВА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

17 березня 2023 року

місто Київ

Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду колегією суддів у складі:

головуючого судді

Чорненької Д.С.,

суддів:

Глотова М.С., Никифорова А.С.,

за участю:

секретаря судового засідання

Шковири А.М.,

розглянувши у письмовому провадженні апеляційну скаргу Міністерства юстиції України на ухвалу Вищого антикорупційного суду від 09 березня 2023 року про відмову у задоволенні заяви про забезпечення позову в справі за позовом Міністерства юстиції України до Бабашова Леоніда Івановича, третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог: Товариство з обмеженою відповідальністю «Фінансова компанія «Довіра та гарантія», Акціонерне товариство «Райффайзен Банк», Пашкульський Ян Миколайович, Товариство з обмеженою відповідальністю «Фінансова компанія «Дніпрофінансгруп», Приватне підприємство «Блік», Приватне підприємство «Сова-КБ», Бабашова Тетяна Олегівна, Вовк Світлана Олексіївна, Косач Валерій Миколайович, про застосування санкції, передбаченої п.1-1 ч.1 ст.4 Закону України «Про санкції»,

встановила:

Ухвалою Вищого антикорупційного суду від 09 березня 2023 року відмовлено у задоволенні заяви Міністерства юстиції України про забезпечення позову у справі за позовом Міністерства юстиції України до Бабашова Л.І., треті особи, які не заявляють самостійних вимог: ТОВ «Фінансова компанія «Довіра та гарантія», АТ «Райффайзен Банк», Пашкульський Я.М., ТОВ «Фінансова компанія «Дніпрофінансгруп», ПП «Блік», ПП «Сова-КБ», Бабашова Т.О., Вовк С.О., Косач В.М., про застосування санкції, передбаченої п.1-1 ч.1 ст.4 Закону України «Про санкції». Судове рішення мотивоване тим, що відповідно до ч.8 ст.5 Закону України «Про санкції» у разі виявлення незаблокованих активів центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції, звертається до відповідних органів та/або посадових осіб з вимогою вчинити дії, спрямовані на тимчасове позбавлення відповідних осіб права користуватися та розпоряджатися цими активами. Така вимога центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції, є обов'язковою та підлягає негайному виконанню.

13 березня 2023 року до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду надійшла апеляційна скарга Міністерства юстиції України, в якій просить апеляційну скаргу задовольнити, скасувати судове рішення та постановити ухвалу, якою заяву про забезпечення позову Міністерства юстиції України про застосування санкції, передбаченої п.1-1 ч.1 ст.4 Закону України «Про санкції» до Бабашова Л.І. задовольнити та на підставі ст.150-151 КАС України заборонити органам державної реєстрації прав на нерухоме майно, державним реєстраторам прав на нерухоме майно, державним реєстраторам органів місцевого самоврядування, особам, які виконують функції державного реєстратора прав на

нерухоме майно, вчиняти будь-які реєстраційні дії (реєстрацію прав власності, скасування реєстрації права власності та інших речових прав, у тому числі реєстрацію правочинів щодо відчуження, передачі у володіння та користування третім особам та інше) щодо відповідного майна та речей. На думку Міністерства юстиції України судові рішення ухвалено з неповним з'ясуванням судом обставин, що мають значення для справи та підлягає скасуванню. Невжиття заходів, які зазначені в заяві про забезпечення позову може істотно ускладнити чи унеможливити виконання рішення суду, оскільки відповідач будучи обізнаним про адміністративний позов може вчинити дії з відчуження нерухомого майна, що унеможливить виконання судового рішення. Розглядаючи заяву про забезпечення позову суд не вправі надавати оцінку діям центрального органу виконавчої владою, оскільки така оцінка суперечить ст.9 КАС України. Статті 150,151 КАС України не покладають на позивача обов'язок особисто вживати заходи забезпечення позову, оскільки це компетенція суду. Крім того, Вищий антикорупційний суд відмовив у праві доступу до правосуддя, ототожнив наслідки рішення органу виконавчої влади із наслідками прийняття судового рішення щодо забезпечення позову в порядку адміністративного судочинства та делегував функцію суду іншим органам та посадовим особам.

У судові засідання представник позивача подав заяву про розгляд справи за його відсутності та про підтримання апеляційної скарги.

Відповідач Бабашов Л.І., треті особи, які не заявляють самостійних вимог: ТОВ «Фінансова компанія «Довіра та гарантія», АТ «Райффайзен Банк», Пашкульський Я.М., ТОВ «Фінансова компанія «Дніпрофінансгруп», ПП «Блік», ПП «Сова-КБ», Бабашова Т.О., Вовк С.О., Косач В.М. у судові засідання не з'явилися.

Відповідно до ст.268 КАС України неприбуття учасників апеляційного провадження не перешкоджає проведенню його розгляду та наявні підстави для розгляду апеляційної скарги у порядку письмового провадження відповідно п.2 ч.1 ст.311 КАС України.

Дослідивши матеріали справи, колегія суддів приходять до таких висновків.

Справи, на які поширюється юрисдикція адміністративних судів визначено ст.19 КАС України. Тобто, КАС України регламентує порядок розгляду не всіх публічно-правових спорів, а лише тих, які виникають у результаті здійснення суб'єктом владних повноважень управлінських функцій і розгляд яких безпосередньо не віднесено до підсудності інших судів.

Завданням Вищого антикорупційного суду є здійснення правосуддя у справах про застосування санкції, передбаченої п.1-1 ч.1 ст.4 Закону України «Про санкції», у порядку адміністративного судочинства.

Особливості провадження у справах про застосування санкцій визначено ст.283-1 КАС України. Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду переглядає справу за наявними в ній і додатково поданими доказами та перевіряє законність і обґрунтованість рішення суду першої інстанції в межах доводів та вимог апеляційної скарги.

Згідно з ст.150 КАС України суд за заявою учасника справи або з власної ініціативи має право вжити визначені цією статтею заходи забезпечення позову. Забезпечення позову допускається як до пред'явлення позову, так і на будь-якій стадії розгляду справи, якщо нежиття таких заходів може істотно ускладнити чи унеможливити виконання рішення суду або ефективний захист або поновлення порушених чи оспорюваних прав або інтересів позивача, за захистом яких він звернувся або має намір звернутися до суду.

Відповідно до ч.3 ст.3 Закону України «Про санкції» підставою для застосування санкцій є вчинення іноземною державою, іноземною юридичною особою, юридичною особою, яка знаходиться під контролем іноземної юридичної особи чи фізичної особи-нерезидента, іноземцем, особою без громадянства, а також суб'єктами, які здійснюють терористичну діяльність, дій, зазначених у п.1 ч.1 ст.3 Закону України «Про санкції», стосовно іншої іноземної держави, громадян чи юридичних осіб останньої.

Згідно з п.1-1 ч.1 ст.4 Закону України «Про санкції» одним з видів санкцій є стягнення в дохід держави активів, що належать фізичній або юридичній особі, а також активів, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або

юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними.

Відповідно до ч.8 ст.5 Закону України «Про санкції» у разі виявлення псаблокованих активів центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції, звертається до відповідних органів та/або посадових осіб з вимогою вчинити дії, спрямовані на тимчасове позбавлення відповідних осіб права користуватися та розпоряджатися цими активами. Така вимога центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції, є обов'язковою та підлягає негайному виконанню.

Згідно з п.1 Положення про Міністерство юстиції України, яке затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 року № 228, Міністерство юстиції України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції.

Верховний Суд у постанові від 30 жовтня 2019 року у справі №640/6225/19 вказав на те, що забезпечення адміністративного позову - це вжиття судом, у провадженні якого знаходиться справа, до вирішення адміністративної справи визначених законом заходів щодо створення можливості реального виконання у майбутньому постанови суду, якщо її буде прийнято на користь позивача. Зазначені підстави є оціночними, а тому містять небезпеку застосування заходів забезпечення позову всупереч цілям цієї статті при формальному дотриманні її вимог. Необґрунтоване вжиття таких заходів може привести до негативних правових наслідків для позивача та/чи відповідача, а також інших осіб, що не є сторонами провадження. Водночас, інститут забезпечення адміністративного позову є однією з гарантій захисту прав, свобод та законних інтересів юридичних та фізичних осіб - позивачів в адміністративному процесі, механізмом, який покликаний забезпечити реальне та неухильне виконання судового рішення прийнятого в адміністративній справі. У зв'язку з цим суд у кожному випадку повинен, виходячи з конкретних доказів, встановити, чи є захід забезпечення позову, про який просить позивач, співрозмірним з позовними вимогами та чи відповідає він меті і завданням правового інституту забезпечення позову.

З матеріалів справи вбачається, що відповідно до рішення РНБО від 07 вересня 2022 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» (введене в дію Указом Президента України від 07 вересня 2022 року №637/22) стосовно Барабашова Л.І., 31 січня 1966 року народження, уродженця України, АР Крим, УРСР, депутата державної думи федеральних зборів рф, члена політичної партії «єдина росія» застосовано санкцію у виді блокування активів.

08 березня 2023 року Міністерство юстиції України звернулося до Вищого антикорупційного суду з адміністративним позовом до Барабашова Л.І. про застосування стосовно нього санкції, передбаченої п.1-1 ч.1 ст.4 Закону України «Про санкції» та стягнення в дохід держави активів. Одночасно із позовною заявою подано заяву про забезпечення позову, в якій просить заборонити органам державної реєстрації прав на нерухоме майно, державним реєстраторам прав на нерухоме майно, державним реєстраторам органів місцевого самоврядування, особам, які виконують функції державного реєстратора прав на нерухоме майно, вчиняти будь-які реєстраційні дії (реєстрацію прав власності, скасування реєстрації права власності та інших речових прав, у тому числі реєстрацію правочинів щодо відчуження, передачі у володіння та користування третім особам та інше) щодо:

- 1/2 частки в праві спільної часткової власності на земельну ділянку, загальна площа: 0,07 га, кадастровий номер: [немає] адреса об'єкта нерухомого майна: м.Севастополь, Севастопольська ЮБК, земельна ділянка

- житлового будинку двоповерхового літ. А; прибудова літ. а; огорожа 1-3, загальна площа: 152 кв.м., житлова площа: 92,4 кв.м., адреса об'єкта нерухомого майна: Автономна Республіка Крим, Красногвардійський р., с.Петрівка,

- нежитлової будівлі, загальна площа: 127 кв.м., житлова площа: 104,2 кв.м., опис об'єкта: ціла нежитлова будівля складається з будівель та споруд: операторської з аптекою та офісними приміщеннями на автозаправочній станції, визначеної на плані літерною «А»

основною площею 104.2 кв.м., загальною площею 127.0 кв.м.; навісу літ. «а1» загальною площею 162,8 кв.м., вбиральні літ.«Д», споруд, нежитлова будівля розташована на орендованій земельній ділянці площею 0,1894 га, кадастровий номер: , цільове призначення - для розміщення та експлуатації будівель і споруд додаткових транспортних послуг та допоміжних операцій, адреса об'єкта нерухомого майна: АРК, Красногвардійський р., смт.Красногвардійське,

- 1/2 частки в праві спільної часткової власності на нежитлову будівлю, загальна площа: 1914 кв.м., адреса об'єкта нерухомого майна: АРК, Красногвардійський р., смт.Красногвардійське, вул.

- нежитлової будівлі, адреса об'єкта нерухомого майна: Автономна Республіка Крим, Красногвардійський р., с.Петрівка

- 2/100 частки в праві спільної часткової власності на нежитлову будівлю, загальна площа: 921 кв.м., житлова площа: 887 кв.м., опис: нежитлова будівля складається з будівель та споруд: холодильник, визначений на плані літерою «А», загальною площею 921,0 кв.м., основною площею 887,0 кв.м., склад літ. «Б», загальною площею 495,6 кв.м., основною площею 465,4 кв. м., склад літ. «Б1», прохідна літ. «Г», вбиральня літ.«Ж», трансформаторна підстанція літ. «Е», пожежне водоймище літ. «И», резервуари літ. «К», «Л»; споруди, адреса об'єкта нерухомого майна: Автономна Республіка Крим, Красногвардійський р., смт.Красногвардійське,

- 100% частки статутного капіталу Приватного підприємства «БЛІК» (код ЄДРПОУ: 31983083, юридична адреса: АРК, Красногвардійський р-н, смт.Красногвардійське,

- 50% частки статутного капіталу Приватного підприємства «СОВА – КБ» (код юридична адреса: АРК, Красногвардійський р-н, смт.Красногвардійське, , що належать Бабашову Л.І.;

- заборонити органам державної реєстрації прав на транспортні засоби, вчиняти будь-які реєстраційні дії (реєстрацію прав власності, скасування реєстрації права власності та інших речових прав, у тому числі реєстрацію правочинів щодо відчуження, передачі у володіння та користування третім особам та інше) щодо транспортного засобу VOLKSWAGEN TRANSPORTER, 2007 року випуску, номерний знак , свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу

Ухвалою Вищого антикорупційного суду від 09 березня 2023 року відмовлено у задоволенні заяви про забезпечення позову.

На думку колегії суддів вимога заяви про забезпечення позову «заборона вчиняти будь-які реєстраційні дії щодо об'єктів» фактично є дією, яка зазначена в п.1-1 ч.1 ст.4 Закону України «Про санкції». Відмінність у лексико-стилістичному формулювання позивачем позовної вимоги та способу забезпечення позову не змінює їх зміст, який є ідентичним/тотожним/однаковим.

Таким чином, колегія суддів погоджується з висновком Вищого антикорупційного суду про відсутність підстав для задоволення заяви про забезпечення позову, оскільки за наявності підстав для задоволення позову немає потреби в додатковій забороні судом тих дій, які вже є заборонені рішенням РНБО внаслідок застосування санкції. Так, у діюче законодавство на підставі Закону України "Про санкції" внесено зміни, в тому числі, в підзаконні номативно-правові акти, відповідно до яких на банківські установи, нотаріусів, реєстраторів та інших осіб покладено обов'язок перед вчиненням будь якої дії щодо майна чи перказу коштів перевіряти чи до особи не застосовано санкції. У разі застосування рішенням РНБО санкцій щодо такої особи, будь-які операції не здійснюються і про намір вчинити ту чи іншу дію повідомляються органи Міністерства юстиції України.

Доводи апеляційної скарги позивача у частині порушення права на захист є неосбгрунтованими, оскільки незгода з судовим рішенням не свідчить про порушення такого права.

Отже, колегія суддів приходить до висновку що позивачем не наведено обставин, за яких в разі невжиття заходів забезпечення позову буде істотно ускладнено чи унеможливлено виконання рішення суду або ефективний захист або поновлення

порушених чи оспорюваних прав або інтересів позивача, за захистом яких він звернувся до суду.

Згідно з ч.8 ст.283-1 КАС України за результатами розгляду апеляційної скарги суд ухвалює одне з таких рішень:

- 1) про залишення судового рішення без змін, а скарги - без задоволення;
- 2) про зміну судового рішення;
- 3) про скасування судового рішення та ухвалення нового рішення.

З огляду на викладене, суд першої інстанції правильно та повно встановив обставини справи, ухвалив судові рішення із додержанням норм матеріального і процесуального права, доводи апеляційної скарги не спростовують висновку ухвали суду, а тому підстав для скасування ухвали суду колегія суддів не вбачає. Дане рішення не підлягає касаційному оскарженню у відповідності до ст.283-1 КАС України, про що свідчить і судові рішення (ухвала ВС від 05 січня 2023 року в справі №991/5572/22).

Керуючись ст.283-1, 308, 311, 316, 321, 322, 325 КАС України, колегія суддів

у х в а л и л а :

Апеляційну скаргу Міністерства юстиції України на ухвалу Вищого антикорупційного суду від 09 березня 2023 року про відмову у задоволенні заяви про забезпечення позову в справі за позовом Міністерства юстиції України до Бабашова Леоніда Івановича, третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог: Товариство з обмеженою відповідальністю «Фінансова компанія «Довіра та гарантія», Акціонерне товариство «Райффайзен Банк», Пашкульський Ян Миколайович, Товариство з обмеженою відповідальністю «Фінансова компанія «Дніпрофінансгруп», Приватне підприємство «Блік», Приватне підприємство «Сова-КБ», Бабашова Тетяна Олегівна, Вовк Світлана Олексіївна, Косач Валерій Миколайович, про застосування санкції, передбаченої п.1-1 ч.1 ст.4 Закону України «Про санкції» залишити без задоволення.

Ухвалу Вищого антикорупційного суду від 09 березня 2023 року про забезпечення позову залишити без змін.

Постанова Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду набирає законної сили негайно після її проголошення та не підлягає оскарженню в касаційному порядку.

Головуючий-суддя:

 Д.С. Чоренька

 М.С. Глютов

 А.С. Никифоров

судді:

